

Politiets videregivelse til pressen af anmelders identitet

Fundet politiets videregivelse af oplysninger om en bestjålen persons identitet i forbindelse med en tyverianmeldelse, den pågældende havde indgivet, retsstridig i forhold til den pågældende.

FOB nr. 84.88

Henstillet til justitsministeriet at undergive et krav om erstatning eller godtgørelse i anledning af det passerede, som den pågældende havde fremsat over for ministeriet, en fornyet overvejelse på det nu foreliggende grundlag.

Anmodet justitsministeriet om at gøre foreningen af politimestre i Danmark bekendt med min skrivelse med henblik på, at der kan ske en drøftelse af, om der måtte være behov for en mere principiel overvejelse af rammerne for politiets videregivelse af oplysninger om den forurettedes identitet i forbindelse med anmeldelse om indbrud.

(J. nr. 1984-433-611).

Advokat A klagede over, at justitsministeriet havde meddelt ham, at ministeriet ikke havde fundet tilstrækkeligt grundlag for at yde hans klient B erstatning i anledning af politiets videregivelse til pressen af oplysninger om hendes identitet i forbindelse med en tyverianmeldelse, hun havde indgivet.

Det fremgik af de foreliggende oplysninger, at B til politiet i X-by anmeldte tyveri af en række beklædningsgenstande, som hun havde anvendt under sin optræden som stripteasedanserinde på en restaurant i politikredsen. Ifølge hendes oplysninger var restauranten ved midnatstid blevet »hjem søgt« af en gruppe gæster, der krævede, at hun gennemførte sit dansenummer. Hun følte sig truet til at imødekomme dette forlangende og blev i forbindelse med sin optræden frastjålet sine kostumedele, efterhånden som hun lagde dem fra sig.

Det fremgik videre af sagen, at en række lokale og landsdækkende aviser i de følgende dage omtalte den anmeldte episode. B blev i den forbindelse omtalt ved sit civile navn og sin hjemby.

I anledning af avisomtalen klagede advokat A til politimesteren i X-by over politiets videregivelse til pressen af B's civile navn og hjemby i forbindelse med omtale af anmeldelsen. Videregivelsen var efter advokatens opfattelse en grov krænkelse af tavshedspligten og en tilsidesættelse af almindelig diskretion. Advokaten anførte, at B, der var gift og boede i en mindre provinsby, altid optrådte uden for den nærliggende købstads opland og altid under kunstnernavne. Omtalen af B's civile navn og hjemby havde derfor medført betydelige gener for hende, og advokaten tog i klagen forbehold med hensyn til erstatningskrav for krænkelse af privatlivets fred.

I en skrivelse til advokaten beklagede politimesteren i X-by, at politiets omtale af det anmeldte forhold over for pressen havde forvoldt B ulempe og ubehag. Politimesteren vedlagde en notits vedrørende omstændighederne i forbindelse med udleveringen af oplysningerne til pressen. Det anføres heri bl.a.:

»På given foranledning skal jeg bekræfte, at jeg ... orienterede (Y-)tidende om tyverianmeldelsen vedrørende tyveri af striptasekostume natten før i restaurant ..., og at jeg herunder også oplyste anmelderens navn og adresse.

Lokalredaktionerne fra (Y-)tidende og (Z-)avis ringer hver dag sidst på eftermiddagen her til afdelingen, og de får da en orientering om aktuelle anmeldelser, - herunder også almindeligvis navnet på anmelderen.

Den pågældende dag fik »aviserne« samtlige anmeldelser, som fremgår af døgnrapporten, og ovennævnte tyveri var således blot et af mange. Jeg gjorde mig dengang ingen tanker om, at en omtale i pressen ville være krænkende for anmelderen, men må dog tilføje, at havde anmelderens kunstnernavn fremgået af døgnrapporten eller anmeldelsesrapporten, ville jeg ganske givet have oplyst dette navn i stedet for anførte.«

Vedrørende advokatens forbehold om erstatningskrav bemærkede politimesteren, at afgørelsen heraf måtte træffes af justitsministeriet. Politimesteren tilføjede, at det formentlig i så henseende måtte tages i betragtning, at kunstnernavnet ikke havde været nævnt ved anmeldelsen, og at politiet ej heller på anden måde var gjort bekendt med, at kun kunstnernavnet ønskedes benyttet over for offentligheden.

I skrivelse af 21. december 1983 anmodede advokaten politimesteren om at forelægge spørgsmålet om erstatning for justitsministeriet. Advokaten oplyste samtidig, at B over for ham havde oplyst, at hun ikke havde anvendt sit kunstnernavn ved anmeldelsen, da hun ikke havde kunnet forestille sig, at hendes anmeldelse ville blive offentliggjort og under ingen omstændigheder med angivelse af hendes navn.

I skrivelse af 16. april 1984 meddelte justitsministeriet advokaten, at politimesteren over for ministeriet havde oplyst, »at den ved embedet praktiserede ordning med hensyn til orientering af pressen om indgåede anmeldelser m.v. almindeligvis ikke har givet anledning til klager eller problemer i øvrigt. Politiet vil også i fremtiden i videst muligt omfang være opmærksom på, at enkelte anmeldere af særlige grunde ikke ønsker deres identitet oplyst udadtil, og tilkendegivne ønsker af denne art vil naturligvis altid blive respekteret«.

Justitsministeriet anførte, at ministeriet kunne tilslutte sig det, politimesteren havde anført, og ikke havde fundet tilstrækkeligt grundlag for at yde klienten erstatning.

I klagen til mig anførte advokaten, at B fandt den af politimesteren i X-by praktiserede generelle ordning med offentliggørelse af anmelderes navne uden indhentet tilladelse hos anmelderen hertil for uheldig.

I anledning af advokatens klage anførte politimesteren følgende:

»Politiet er interesseret i, at aviserne, når de bringer meddelelse om anmeldelser af tyverier og lignende, også fortæller, hos hvem der er stjålet. Der er utallige eksempler på, at avisernes omtale medfører henvendelse fra vidner, der kan give oplysninger om gerningsmandens signalement, beskrivelse af hans køretøj, afsætning af koster, eller andet, som kan være til hjælp i efterforskningen. Politiet er overbevist om, at sådanne oplysninger kun gives, hvis publikum kender gerningsstedernes nøjagtige placering, gerne med oplysning om anmelderens navn. Publikums naturlige nysgerrighed hjælper her på vej.

Det kan også nævnes, at der i flere tilfælde er sket det, at meddelelse om en tyverianmeldelse har fremkaldt oplysninger fra publikum, hvorefter anmeldelsen viste sig at være falsk og indeholdende forsøg på forsikringssvig.

Politiet er her bekendt med, at denne praksis er almindelig i så at sige alle politikredse.

Det vil virke for tungt, om den, der modtager en anmeldelse, udtrykkeligt skal spørge, om anmelderen er indforstået med, at hans navn oplyses til avisen. Det er politiets indtryk, at anmelderne udmærket er klar over, at en sådan offentliggørelse må forventes. Nogle er måske endda interesseret i på denne måde at få deres navn i avisen.

Når en anmelder en sjælden gang udtrykkeligt beder sig fritaget for at få sit navn nævnt i avisen, respekteres dette ønske.«

Justitsministeriet henholdt sig til sin afgørelse af 16. april 1984.

Jeg udtalte herefter følgende i en skrivelse til A:

»Den foreliggende sag må bedømmes med udgangspunkt i dansk rets almindelige regler om beskyttelse af privatlivets fred.

Det er almindeligt antaget, at beskyttelsen af privatlivets fred er undergivet begrænsninger, der hviler på synspunkter, som har nær sammenhæng med de objektive straffrihedsgrunde: nødret, nødværge og negotiorum gestio (varetagelse af andres tarv). Særligt for så vidt angår det strafferetlige værn henviser jeg til, at røvelse af »privatlivet tilhørende hemmeligheder« efter den udtrykkelige bestemmelse herom i straffelovens § 264 b er straffri bl.a., hvis den pågældende »... har handlet i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget ellers andres tarv«. Jeg henviser endvidere til bestemmelsen i retsplejelovens § 1017 b, stk. 2, hvorefter politiet kan offentliggøre den forurettedes identitet i sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 24 (om forbrydelser mod kønssædeligheden), »... når dette findes påkrævet af hensyn til sagens opklaring eller i øvrigt til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse«.

Det kan derfor ikke give mig anledning til bemærkning, når politimesteren i (X-by) i sin udtalelse af 6. juni 1984 til mig gør gældende, at hensynet til efterforskningen og forfølgningen af forbrydelser kan begrunde indgreb i

privatlivets fred - også i forhold til den forurettede. Der kan imidlertid være anledning til at fremhæve, *de/s* at berettigelsen heraf principielt må bero på en konkret afvejning af de modstående hensyn, jfr. således også Betænkning om tavshedspligt (nr. 998/1984), s. 104, *de/s* at indgrebet ikke kan gå videre, end varetagelsen af det nævnte offentligretlige hensyn tilsiger. I en beretning af 12. oktober 1979 fra en arbejdsgruppe, der blev nedsat på et møde den 21. februar 1977 i justitsministeriets centrale samarbejdsudvalg for politiet med den opgave at undersøge politiets og anklagemyndighedens forhold til massemedierne, hedder det således - efter min opfattelse med rette - at det sædvanligvis vil være utilladeligt at videregive »oplysninger vedrørende personlige forhold, der er uden betydning for sagen, f.eks. om sigtedes eller forurettedes familieforhold, eller opsigtsvækkende eller pikante detaljer om forbrydelsens udførelsesmåde, der ikke har betydning for sagen ...« (a.st. s. 32).

Det forekommer mig umiddelbart klart, at der i det foreliggende tilfælde måtte antages i det mindste at være en nærliggende risiko for, at en videregivelse til pressen af oplysninger om den bestjålnes identitet i forbindelse med de nærmere omstændigheder ved det anmeldte tyveri ville kunne indebære en væsentlig krænkelse af den pågældendes privatliv. Det forekommer mig tilsvarende klart, at en videregivelse af oplysninger om den bestjålnes navn og private bopæl i det foreliggende tilfælde ville være uden enhver betydning for politiets efterforskning af det anmeldte forhold.

Jeg må derfor være af den opfattelse, at den stedfundne videregivelse af de nævnte oplysninger uden den forurettedes udtrykkelige samtykke var retsstridig i forhold til Deres klient.

Jeg har gjort politimesteren i (X-by) og justitsministeriet bekendt med min opfattelse. Jeg har samtidig henstillet til justitsministeriet at undergive det krav på erstatning eller godtgørelse i anledning af det passerede, som De på Deres klients vegne har fremsat over for ministeriet, en fornyet overvejelse på det nu foreliggende grundlag. Jeg har i den forbindelse henvist til bemærkningerne i straffelovrådets betænkning om privatlivets fred (nr. 601/1971), s. 68, jfr. s. 42, med omtale af dommen i Ugeskrift for Retsvæsen 1969, s. 233.

På baggrund af de bemærkninger, politimesteren i (X-by) har fremsat i sin udtalelse af 6. juni 1984 til mig om praksis i landets øvrige politikredse, har jeg endvidere fundet at burde anmode justitsministeriet om at gøre foreningen af politimestre i Danmark bekendt med denne skrivelse med henblik på, at der kan ske en drøftelse af, om der måtte være behov for en mere principiel overvejelse af rammerne for politiets videregivelse af oplysninger om den forurettedes identitet i forbindelse med anmeldelser om indbrud. Jeg har i forbindelse hermed gjort justitsministeriet bekendt med, at den af politimesteren påberåbte almindelige praksis »i så at sige alle politikredse« ikke har afspejlet sig i en her ved embedet foretaget stikprøvevis gennemgang af en række lokale og regionale dagbla-

de over en kortere periode i efteråret 1984, men jeg har samtidig henledt ministeriets opmærksomhed på det referat fra en konference på Journalistkollegiet i Århus i oktober måned 1984, der er aftrykt i tidsskriftet Dansk Politi 1984, s. 605 ff; i referatet er politimesterforeningens formand bl.a. citeret for en bemærkning om, at politiet ved behandlingen af anmeldelser om indbrud ofte mødes med den indvending, »... at én ting er, at man er blevet bestjålet, men »skal vore navne nu også offentliggøres?«
...«

I skrivelse af 28. februar 1985 meddelte justitsministeriet mig, at ministeriet med henblik på en fornyet overvejelse af spørgsmålet om erstatning eller godtgørelse i anledning af det passerede havde anmodet anklagemyndigheden om en udtalelse vedrørende det i sagen fremsatte erstatningskrav.

Justitsministeriet oplyste endvidere, at ministeriet til Foreningen af Politimestre i Danmark havde fremsendt en kopi af min skrivelse. I den forbindelse oplyste justitsministeriet over for mig, at spørgsmålet om politiets videregivelse af oplysninger til pressen den 31. januar 1985 havde været drøftet under et møde mellem politimesterforeningens bestyrelse og justitsministeriet. Det var i den forbindelse blevet aftalt, at spørgsmålet ville blive gjort til genstand for nærmere drøftelse ved det kommende årlige møde mellem justitsministeriet og samtlige politimestre, der var planlagt at skulle finde sted i oktober 1985.

I skrivelse af 17. maj 1985 til advokaten tilbød justitsministeriet at betale B 2.000 kr. i erstatning samt efter omstændighederne at betale et beløb på 2.400 kr. med tillæg af moms til dækning af omkostningerne ved sagens behandling.

Supplerende oplysninger om sagen

Efter at spørgsmålet om rammerne for politiets videregivelse af oplysninger til pressen havde været drøftet på et møde mellem landets politimestre og justitsministeriet, meddelte justitsministeriet mig, at drøftelsen havde givet anledning til, at bestyrelsen for Foreningen af politimestre i Danmark den 12. maj 1986 havde udsendt en cirkulærskrivelse om spørgsmålet.

Jeg meddelte herefter justitsministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.